

Artikelen

Grotere vraag naar personeel op elk niveau

Jeremy Weidum

In 2006 ging het herstel van de arbeidsmarkt door. Het aantal vacatures steeg tot een niet eerder bereikt niveau en de werkloosheid nam af. Het aantal vacatures dat geschikt is voor schoolverlaters liep weer op. Met de sterker wordende vraag naar personeel nam het aantal moeilijk vervulbare vacatures nog sterker toe. De spanning op de arbeidsmarkt, gemeten in het aantal vacatures per duizend banen, was het grootst in Flevoland.

1. Gunstige arbeidsmarkt in 2006

In 2006 was er een voortgaand herstel van de arbeidsmarkt. Dit bleek onder meer uit een verdergaande groei van het aantal vacatures. Eind 2006 bereikte het aantal openstaande vacatures, gecorrigeerd voor seizoeninvloeden, een record van 222 duizend. Dit zijn er tweeënhalf keer zo veel als tijdens het dieptepunt in september 2003. De toenemende vraag naar personeel deed zich op alle niveaus voor. Er kwamen meer vacatures voor elementaire, lagere, middelbare, hogere en academische beroepen. Ook voor schoolverlaters kwamen weer meer vacatures beschikbaar, hoewel de groei daarvan enigszins achterbleef bij die van de overige vacatures.

Een ander teken van de zich herstellende arbeidsmarkt was de verdere daling van de werkloze beroepsbevolking. Met die daling was in 2005 een begin gemaakt. In het

laatste kwartaal van 2006 waren er nog 390 duizend werklozen, 72 duizend minder dan een jaar eerder.

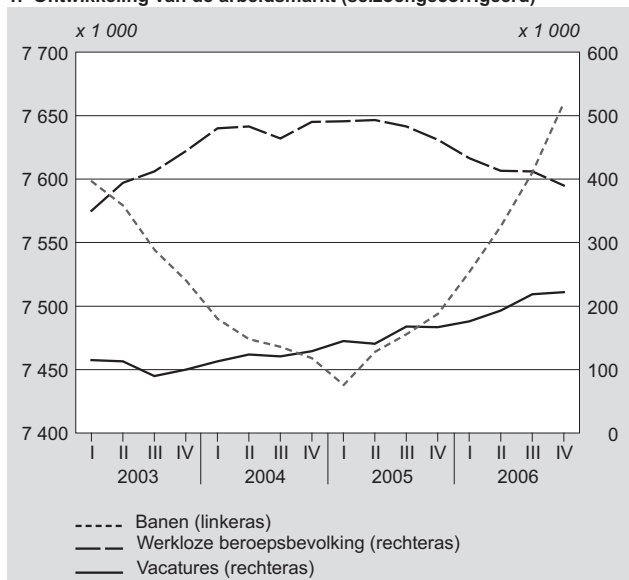
Ook bij de banen van werknemers was er in 2005 een kentering zichtbaar. De groei begon in het tweede kwartaal. Sindsdien is het aantal banen opgelopen tot bijna 7,7 miljoen in het laatste kwartaal van 2006. Dit is een groei van meer dan 220 duizend.

2. Vier op de tien vacatures voor middelbare beroepen

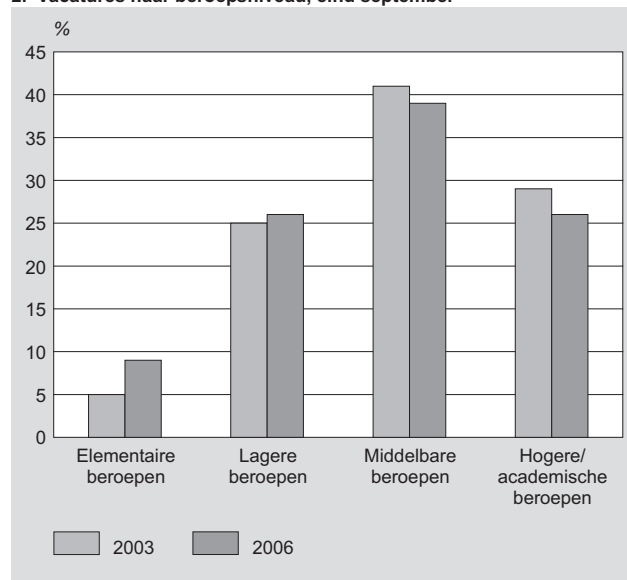
Eind september 2006 telde Nederland 200 duizend openstaande vacatures, niet gecorrigeerd voor seizoeninvloeden. Een kwart had betrekking op beroepen op hbo- of wetenschappelijk niveau. Vier op de tien vacatures waren bestemd voor beroepen op middelbaar niveau. De helft hiervan (40 duizend) betrof vacatures voor administratieve of commerciële functies.

Bij een kwart van de vacatures ging het om lagere beroepen. De overige 10 procent was voor de elementaire beroepen. Dit zijn beroepen waar werkzaamheden worden uitgevoerd, waar weinig of geen scholing voor nodig is. Tijdens het dieptepunt van het aantal vacatures in het derde kwartaal van 2003, toen er nog maar 81 duizend vacatures openstonden, was nog maar 5 procent hiervan bedoeld voor elementaire beroepen. De percentages voor de vacatures voor andere beroepen zijn sinds 2003 weinig veranderd. Blijkbaar is de vraag naar ongeschoold personeel gevoeliger voor veranderingen in de conjunctuur dan de vraag naar ander personeel.

1. Ontwikkeling van de arbeidsmarkt (seizoengecorrigeerd)

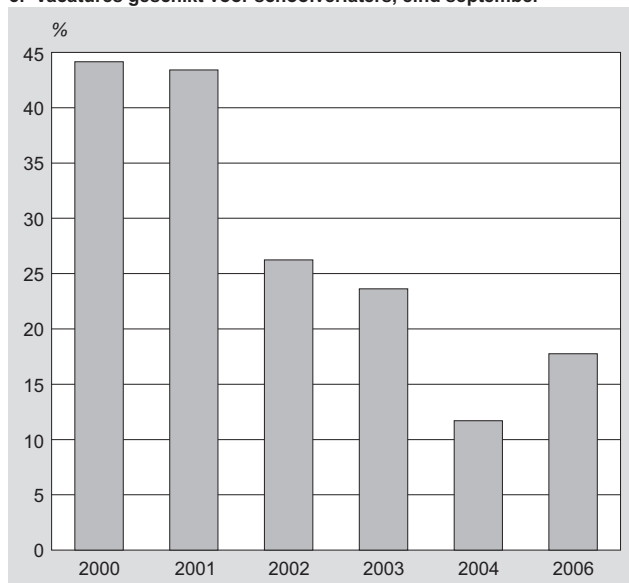
2. Vacatures naar beroepsniveau, eind september

3. Een op de vijf vacatures geschikt voor schoolverlaters

Eind september 2006 waren bijna 36 duizend vacatures volgens werkgevers geschikt voor schoolverlaters. Dit komt overeen met een vijfde van het totale aantal vacatures. Aan het begin van de 21e eeuw was bijna 45 procent geschikt voor schoolverlaters. Ook tijdens het dieptepunt in 2003 was het aandeel vacatures geschikt voor schoolverlaters duidelijk hoger dan in 2006. Sinds 2003 is het totale aantal vacatures weer toegenomen, maar de groei van het aantal vacatures voor schoolverlaters bleef daarbij duidelijk achter. De afgelopen jaren was het aandeel vacatures voor schoolverlaters duidelijk lager dan in de periode 2000–2003. Dit duidt er mogelijk op dat werkgevers minder dan voorheen bereid zijn om mensen zonder of weinig werkervaring aan te nemen.

3. Vacatures geschikt voor schoolverlaters, eind september

4. Vooral elementaire en lagere beroepen geschikt voor schoolverlaters

Of schoolverlaters geschikt zijn om te worden aangenomen hangt nauw samen met het niveau van de vacature. Vooral vacatures voor elementaire en lagere beroepen stonden eind september 2006 open voor schoolverlaters. Bij de elementaire beroepen ging het om 51 procent, bij de lagere beroepen om 29 procent. Van de vacatures voor middelbare beroepen werd 9 procent geschikt geacht voor mensen die net van school kwamen. Bij de vacatures voor hoger of wetenschappelijk niveau was dat 8 procent.

5. Een op de drie vacatures moeilijk vervulbaar

Eind september 2006 werden 63 duizend vacatures door werkgevers als moeilijk vervulbaar beschouwd. Dit is een op de drie. In 2004 waren er nog minder dan een op de vijf moeilijk vervulbaar. Terwijl tussen 2004 en 2006 het totale

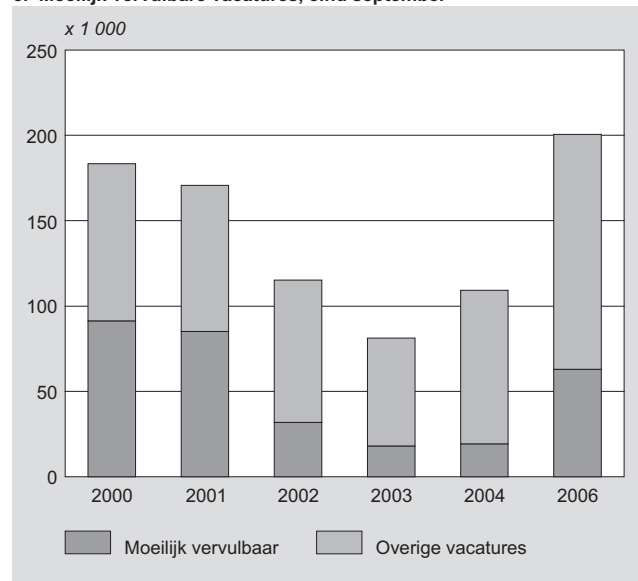
4. Vacatures naar beroep en geschikt voor schoolverlaters, eind september 2006

aantal vacatures bijna is verdubbeld, is het aantal moeilijk vervulbare vacatures zelfs verdrievoudigd.

Het aandeel moeilijk vervulbare vacatures ligt nog ver onder het niveau in de jaren 2000–2001. Dat waren de laatste jaren van de vorige periode met een flinke economische groei. Toen was de helft van de vacatures moeilijk vervulbaar.

5. Moeilijk vervulbare vacatures, eind september

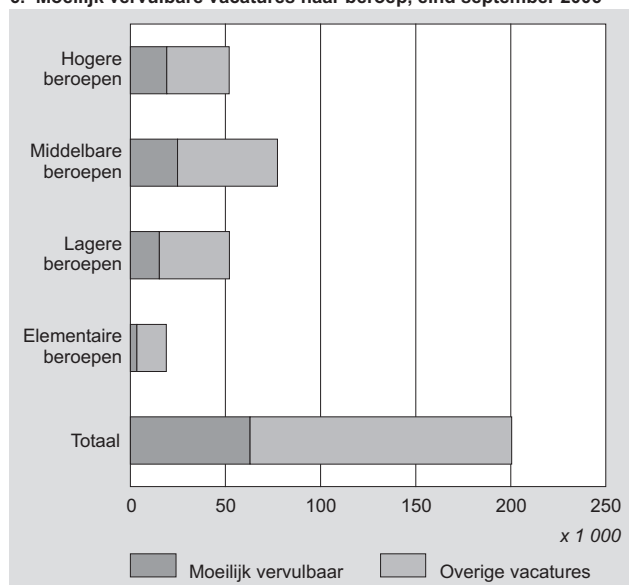

6. Vier op de tien vacatures hogere beroepen moeilijk vervulbaar

Het aandeel van de vacatures die moeilijk vervulbaar zijn, hangt deels samen met het niveau van het beroep. In het algemeen geldt, hoe hoger het niveau van een vacature, des te eerder deze moeilijk vervulbaar is. Eind september 2006 werden vier op de tien (37 procent) vacatures voor hbo'ers of academici door werkgevers als moeilijk vervul-

baar aangemerkt. Van de vacatures voor middelbare beroepen was 32 procent moeilijk vervulbaar. Voor de vacatures voor lagere en elementaire beroepen waren de percentages respectievelijk 29 en 18 procent.

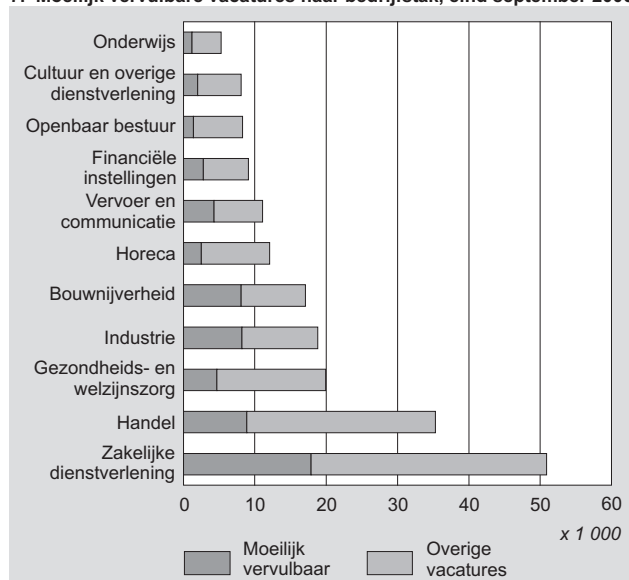
6. Moeilijk vervulbare vacatures naar beroep, eind september 2006

7. Helft vacatures in de bouw moeilijk vervulbaar

In de bouwnijverheid was het aandeel moeilijk vervulbare vacatures met 47 procent het grootst. Het betrof hier vooral vacatures voor technische beroepen op middelbaar niveau. De bouwnijverheid werd gevolgd door de industrie, waar 44 procent moeilijk te vervullen was. In de zakelijke dienstverlening, waar in 2006 de meeste vacatures openstonden, was ruim een derde moeilijk vervulbaar. Bij het openbaar bestuur en in de horeca kwamen moeilijk vervulbare vacatures relatief veel minder vaak voor.

7. Moeilijk vervulbare vacatures naar bedrijfstak, eind september 2006

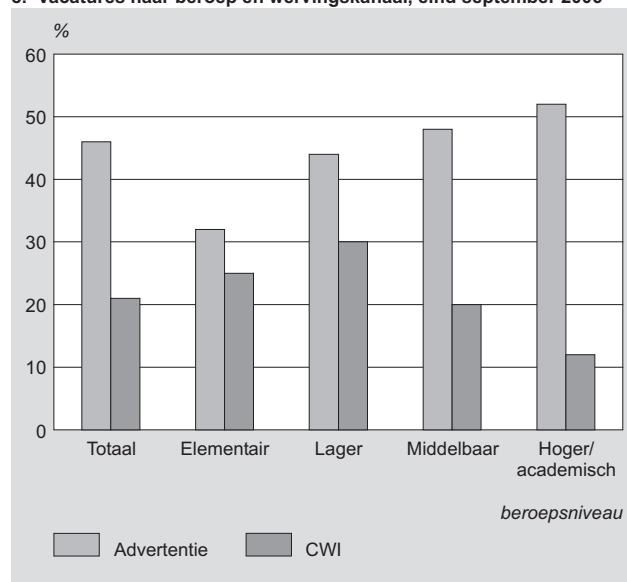

8. Voor de helft vacatures advertentie geplaatst

Werkgevers die op zoek zijn naar personeel kunnen gebruik maken van verschillende wervingskanalen. Zij kunnen bijvoorbeeld een personeelsadvertentie plaatsen of de vacature melden bij het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI). Eind september 2006 werd voor iets minder dan de helft (46 procent) van de vacatures een advertentie gezet. Bij vacatures voor hogere of academische beroepen gebeurde dit in 52 procent van de gevallen. Voor vacatures voor lagere en middelbare beroepen werd iets minder vaak geadverteerd. Voor elementaire beroepen werd slechts in een derde van de gevallen een advertentie geplaatst.

Een kwart van de vacatures wordt door werkgevers bij het CWI gemeld. Vooral personeel voor elementaire en lagere beroepen wordt op deze wijze gezocht. Het gaat om respectievelijk 25 en 30 procent. Van de vacatures voor middelbare beroepen wordt precies een vijfde bij het CWI gemeld. Naar academisch personeel wordt slechts in 12 procent van de gevallen via het CWI gezocht.

8. Vacatures naar beroep en wervingskanaal, eind september 2006

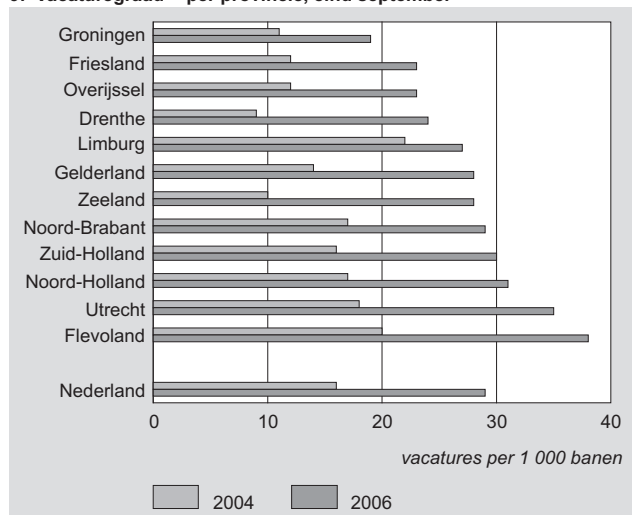

9. Vacaturegraad het hoogst in Flevoland

De vacaturegraad is het aantal openstaande vacatures per duizend banen. Het is een maat voor de spanning op de arbeidsmarkt. Doorgaans wordt de ontwikkeling van de vacaturegraad bepaald door de ontwikkeling van het aantal vacatures. Tussen eind september 2004 en eind september 2006 is de vacaturegraad voor geheel Nederland, net zo als het aantal vacatures, bijna verdubbeld tot 29 vacatures per duizend banen. De vacaturegraad was daarmee zelfs hoger dan in het topjaar 2000, toen er eind september 27 vacatures openstonden per duizend banen.

De hoogste vacaturegraad eind september 2006 werd aangetroffen in Flevoland met 38 vacatures per duizend banen. Twee jaar eerder kwam de vacaturegraad daar niet hoger dan 20 uit. De een na hoogste vacaturegraad was te vinden in Utrecht. Eind september 2006 waren daar 35 vacatures

9. Vacaturegraad ¹⁾ per provincie, eind september

¹⁾ Voor het berekenen van de vacaturegraad is gebruik gemaakt van het aantal banen op 31 december.
Voor het jaar 2006 is het aantal banen eind 2005 gebruikt.

per duizend banen. De laagste vacaturegraad die werd waargenomen betrof Groningen. Deze provincie telde eind september 2006, per duizend banen 19 vacatures.

Tussen 2004 en 2006 is de vacaturegraad in alle provincies verdubbeld tot verdrievoudigd. Een uitzondering hierop vormt Zuid-Limburg. Daar nam de vacaturegraad slechts toe met 5 tot 27. In 2004 was Zuid-Limburg juist de provincie met het hoogste aantal vacatures per duizend banen.

Technische toelichting

Openstaande vacatures

Openstaande vacatures zijn arbeidsplaatsen waarvoor, binnen of buiten het bedrijf of de instelling, personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk kan worden geplaatst.

Kwartaalonderzoek naar vacatures

Elk kwartaal houdt het CBS een enquête onder ongeveer 22 duizend bedrijven en instellingen. Bij dit onderzoek worden vragen gesteld over het aantal openstaande, ontstane en vervulde vacatures. Hierbij komt informatie beschikbaar over de verdeling van vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte.

Om de twee jaar wordt de vragenlijst in het derde kwartaal uitgebreid met vragen over kenmerken van openstaande vacatures. Het gaat om kenmerken zoals het moeilijk vervulbaar zijn, regio, beroep en gewenst opleidingsniveau. Deze gegevens worden structuurgegevens genoemd. De laatste structuurenquête heeft in september 2006 plaatsgevonden. De in dit artikel gepubliceerde uitkomsten vormen slechts een deel van de gegevens die vrij beschikbaar zijn. U kunt alle gegevens vinden in StatLine, de elektronische database van het CBS, zie www.cbs.nl.